Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000602731

Datum
11 november 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
[redacted]

Bijlagen
2

Aan de minister van BZK
Van DGDOO

nota

PwC rapport- taak- en budgetanalyse toezichts- en sanctietaken Huis voor klokkenluiders

Aanleiding

PwC heeft in opdracht van het Huis voor klokkenluiders (hierna: het Huis) een taak-budgetanalyse uitgevoerd en in kaart gebracht wat er nodig is om het Huis toe te rusten op de nieuwe toezicht- en sanctietaken (amendement Leijten[1]).

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u akkoord te gaan met het aanbieden van het PwC-rapport (met de aanbiedingsbrief van het Huis) aan de Tweede Kamer; en
- De bijgevoegde aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer te ondertekenen.

Kern

- Het Huis voor klokkenluiders (hierna: Huis) is een bijzonder zelfstandig bestuursorgaan in die zin dat de Wet bescherming klokkenluiders onafhankelijkheid borgt ten opzichte van de minister in de uitoefening van de taken (advies en onderzoek).
- U bent als minister wel verantwoordelijk voor het functioneren van het Huis.
- Uw voorganger heeft zomer 2025 besloten en TK[2] geïnformeerd dat:
  - De huidige wettelijke taken (advies en onderzoek) van het Huis niet in het gedrang mogen komen bij uitbreiding van nieuwe taken.
  - Besluitvorming omtrent de toekenning van de nieuwe taken aan het Huis nadat de haalbaarheid via onderzoek in kaart is gebracht op:
    1. de interne meldprocedure (onderdeel 1 amendement)
    2. de informatieplicht van werkgevers (onderdeel 2 amendement)
    3. het sanctioneren als identiteit van een melder niet is gewaarborgd.[3]
- PwC heeft inmiddels een berekening gemaakt van de benodigde inzet voor toezicht en handhaving op de aanwezigheid van meldprocedures bij werkgevers, op de informatieplicht van werkgevers, op het gebied van benadeling en het beschermen van de identiteit.
- Uitkomst PwC in het kort: de structurele benodigde inzet voor de nieuwe taken van het Huis wordt geraamd op circa 19,3 fte. Inclusief overhead komt dit neer op circa 2,8 miljoen extra structurele kosten (exclusief kosten Landsadvocaat en CJIB).
- Het inregelen van de taken kan geleidelijk in drie jaar plaatsvinden en de structurele kosten (vanaf dat derde jaar) bedragen tenminste € 2,8 mln. plus incidentele investeringen in aanpassing van systemen.

[1] Kamerstuk 35 851, nr. 51.
[2] Kamerstuk 35 851, nr. 74.
[3] Aangenomen motie van de leden Chakor en Van Nispen, Kamerstuk 35 851, nr. 72.

- Bij dit vraagstuk is ook het coalitieakkoord van belang:
  - Kabinet Jetten zet in op forse bezuinigingen bij de overheid.
  - De aanpak van regeldruk wordt doorgezet. Jaarlijks 500 regels schrappen.
  - Geen nieuwe toezichthouders in het leven roepen en nieuwe taken beleggen bij bestaande toezichthouders.

Toelichting

Amendement Leijten

- Tijdens de behandeling van de Wet bescherming klokkenluiders in 2022 is een amendement aangenomen van oud-lid Leijten[4].
- Het amendement regelt dat het Huis (afdeling onderzoek) bestuursrechtelijke toezichts- en sanctietaken heeft en mag optreden wanneer werkgevers:
  - geen (deugdelijke) interne meldregeling hebben
  - de informatieplicht richting hun werknemers verzaken
  - aanbevelingen uit het onderzoeksrapport van het Huis niet opvolgen
  - medewerkers benadelen nadat zij een melding hebben gedaan.
- Het amendement is nog niet in werking getreden.
- De indiener[5] wilde niet dat de wet zou vastlopen in de praktijk en zij heeft in de toelichting aandacht gevraagd voor de uitvoerbaarheid.
- De minister kreeg hierdoor ruimte om praktische en juridische details eerst (waterdicht) te laten toetsen.
- Pro Facto (2024) heeft juridisch vooronderzoek gedaan en constateert dat het amendement juridisch onhoudbaar is en een wetswijziging vergt.
- Uw voorganger besloot zomer 2025 op de onderdelen 1 en 2:
  - De wettelijke taken advies en onderzoek mogen niet in het gedrang komen.
  - Besluitvorming omtrent de toekenning van de nieuwe taken aan het Huis nadat de haalbaarheid in kaart is gebracht.
- Onderdeel 3 van het amendement: dit onderdeel valt buiten beschouwing. Het is juridisch niet mogelijk om opvolging van aanbevelingen bij de afdeling onderzoek van het Huis af te dwingen (vergt reparatiewetgeving).
- Uw voorganger besloot op onderdeel 4 van het amendement: eerst de uitkomsten van de evaluaties van het ondersteuningsaanbod af te wachten en daarna te bepalen of een sanctiemogelijkheid nodig is.

Kanttekeningen bij het PwC rapport:

- Het PWC onderzoek laat zien dat het Huis volledig moet worden toegerust op toezicht- en sanctietaken (inrichting organisatie en opbouw deskundigheid).
- De incidentele kosten zijn niet meegenomen bij het bedrag van 2,8 miljoen. Te denken valt aan aanpassing zaaksysteem/ict, incassokosten DJI en kosten Landsadvocaat bij juridische procedures. De kosten zullen dus naar verwachting hoger uitvallen.
- PwC brengt nog onvoldoende in kaart wat de impact is van de nieuwe taken op de bestaande taken van het Huis.
- Uitvoering geven aan deze nieuwe taken zal het Huis ingrijpend in omvang doen wijzigen: 19,3 fte erbij. Het Huis bestaat momenteel uit 31 fte.
- Voor wat betreft de bestaande taken: de wachttijd bij de afdeling advies is circa 11 weken en bij de afdeling onderzoek langer dan 12 weken en worden onderzoeken niet binnen 1 jaar afgerond.

[4] Kamerstuk 35 851, nr. 51.
[5] Indiener: R. Leijten (SP), J. Bushoff (PvdA), I. van Dijk (CDA) en N. Dekker-Abdulaziz (D66).

- Het beleid vanuit BZK rond het huidig ondersteuningsaanbod aan melders (psychosociale en juridische ondersteuning) stagneert door de wachttijden, omdat een doorverwijzing van de afdeling Advies van het Huis nodig is.
- Evaluatierapport Huis als zbo (2026) bevestigt het beeld omtrent de bestaande taken. Dit rapport is afgerond en het streven is om dit te delen met kamer vóór het commissiedebat van 26 november a.s.
- Bij deze evaluatie is onder meer gekeken naar de doeltreffend- en doelmatigheid van het Huis als ZBO.
- In het onderzoek is te lezen dat het een combinatie van maatregelen vergt vanuit het Huis om de lange wacht- en doorlooptijden weg te werken en om het Huis klaar te maken voor toekomstige ontwikkelingen.
- Een uitkomst van het rapport is dat de toekomstbestendigheid van het Huis onder druk staat door het toegenomen beroep op de bestaande taken advies en onderzoek, en dat dit lange wachttijden veroorzaakt. Focus op bestaande taken is nodig.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	**Naam**	**Informatie**
1	Aanbiedingsbrief minister rapportage PwC aan TK	Ter verzending
2	Aanbiedingsbrief Huis-rapportage PwC	Ter verzending, is bijlage bij de aanbiedingsbrief minister
3	Rapportage PwC	Ter verzending, is bijlage bij de aanbiedingsbrief minister